

Lausuntopyyntöön kysymykset Webropolissa

LAUSUNTOPYYNTÖ KUNNALLISHALLINNON RAKENNE -TYÖRYHMÄN SELVITYKSESTÄ SEKÄ KUNTAUUDISTUKSEEN LIITTYVISTÄ MUISTA UUDISTUKSISTA

Valtiovarainministeriö pyytää tällä lausuntomenettelyllä kuntanne lausuntoa kahdesta asiakokonaisuudesta:

I. Kunnallishallinnon virkamiestyöryhmän selvitys

II. Muut kuntauudistukseen liittyvät uudistukset

Lausunnonantajien suuren määrän johdosta lausuntokierros toteutetaan tämän sähköisen lomakkeen avulla. **Lausunnot tulee antaa viimeistään perjantaina 13.4.2012 klo 16.00 mennessä.**

Voitte tarvittaessa keskeyttää vastaamisen jokaisen sivun lopussa olevalla "Keskeytä" painikkeella ja jatkaa vastaamista myöhemmin. Ohjeet vastaamisen jatkamiseen saatte painikkeen painamisen jälkeen.

Taustakysymykset

Kuntanumero ja kunta

924 Veteli

Maakunta

Keski-Pohjanmaa

Kuntanne yhteyshenkilön tiedot (titteli, nimi, sähköposti, puhelinnumero)

Kunnanjohtaja Liisa Veiskola, liisa.veiskola(at)veteli.fi, 0505790101

Kyselylomakkeen täyttäjän tiedot (titteli, nimi, sähköposti, puhelinnumero)

Kunnanjohtaja Liisa Veiskola, liisa.veiskola(at)veteli.fi, 0505790101

OSA I. KUNNAN LAUSUNTO KUNNALLISHALLINNON RAKENNE - TYÖRYHMÄN RAPORTISTA

1. Osio: Työryhmän analyysi kunta- ja palvelurakenteen kehittämistarpeista ja tavoitteista

Työryhmä on selvityksen 4. luvussa kuvannut uudistuksen tarvetta ja tavoitteita.

1. Miten arvioitte tarvetta uudistaa kunta- ja palvelurakennetta ja mitkä ovat kuntien näkökulmasta tärkeimmät syyt uudistuksen toteuttamiseen?

Kunnallisten palvelujen järjestämisen ja rahoituksen rakennetta on tarve muuttaa seuraavista syistä. Valtio on lisännyt kuntien tehtäviä ja asettanut niiden järjestämistavoille tiukkoja kriteereitä osoittamatta niiden hoitamiseen tarvittavaa rahoitusta. Väestön ikääntyminen tulee aiheuttamaan työvoimapulaa ja lisääntyvää vanhusten hoidon tarvetta. Työikäisen väestön keskittyminen kaupunkikeskuksiin lisää maan eri alueilla asuvan väestön eriarvoisuutta palvelujen laadun ja saavuttamisen sekä hinnan eli verorasituksen suhteen. Sairauksien hoidon uudet kalliit keinot lisäävät terveydenhuollon kustannuksia erityisesti niillä alueilla, joihin on keskittynyt voimakas sairastavuus ja joissa kunnilla on pienet verotulot. Kuntien suurin ongelma on sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten nousu. Kuntarakenteen muutos voi alueellisesti tasata kustannuksia, mutta voi myös heikentää palvelujen saatavuutta ja vähentää alueen yhteenlaskettua elinvoimaa. Kuntarakenteen muutos ei ole kokonaisvaltainen ratkaisu sosiaali- ja terveydenhuollon ongelmiin. On muutettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja rahoituksen rakennetta.

2. Osio: Työryhmän tarkastelunäkökulmat sekä kuntaliitostarpeen arviointi

1. Miten arvioitte kuntanne osalta työryhmän kuntarakennetarkastelussa käyttämiä

tarkastelunäkökulmia ja kriteereitä?

Väestökehityksen ja väestörakenteen osalta?

Tilastokeskuksen väestöennusteet ovat menneeseen kehitykseen perustuvia laskelmia eivätkä kuvaa todellista kehitystä, vaan teoreettista tilannetta, jossa tuleva kehitys on jatkumo menneelle. Väestöllisen huoltosuhteen sijaan pitäisi keskittyä siihen, miten taloudelliseen huoltosuhteeseen pystytään vaikuttamaan esimerkiksi työttömyyttä, ennen aikaista eläkkeelle jäämistä ja nuorten syrjäytymistä torjumalla sekä helpottamalla työikäisten maahanmuuttoa ja maahanmuuttajien työllistymistä. Hieman erikoiseksi elinvoiman mittariksi on noussut syntyvyyden 50 lapsen raja. Tarkastelusta ei ihan aukea, mihin tällä kriteerillä pyritään.

Taloustarkastelunäkökulmien osalta?

Esitetyt talouden kuntakohtaiset tunnusluvut antavat aika suppean kuvan kuntatalouden kokonaisuudesta.

Yhdyskuntarakennetarkastelun osalta?

Kuten työryhmän selvityksestä käy ilmi, suurimmat ongelmat yhdyskuntarakenteen osalta ovat kaupunkiseuduilla. Pienten kuntien liittäminen etäällä sijaitsevaan keskuskaupunkiin aiheuttaisi lisäksi toisentyypisiä esimerkiksi logistiikkaan liittyviä yhdyskuntarakenteen ongelmia.

Työssäkäynnin, saavutettavuuden ja asioinnin osalta?

Työssäkäynnillä ja asioinnilla ei Vetelin eikä Keski-Pohjanmaan maaseutualueiden osalta ole kovin suurta merkitystä kuntarakenteeseen. Ne eivät tuo perusteita Vetelin liittämiseksi koko Keski-Pohjanmaan kokoiseen kuntaan.

Peruspalvelujen järjestämis- ja tuotantoedellytyksien osalta?

Selvityksessä ei ole arvioitu kuntakohtaisesti sitä, mitä esitetty kuntarakennetarkastelu merkitsee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden ja kustannusten osalta. Koska sosiaali- terveydenhuollon järjestäminen on kunta- ja koko julkisen talouden keskeisin ongelma, se tulee tarkastella ensin.

Elinkeinotoimen kehittämisen osalta?

Selvityksessä on tarkasteltu elinkeinotoimintaa erittäin suppealla tavalla vain muutaman melko epäkurantti muuttujan valossa. Ei ole lainkaan huomioitu sitä, että pienet kunnat ovat paikkakuntansa elinkeinotoiminnan kehittämisen moottoreita. Suuri kunta ei olisi kiinnostunut reuna-alueiden elinkeinojen kehittämisestä, joten kuntarakenteen muutoksesta esitetyllä tavalla aiheutuisi selvästi kansantaloudellista tappiota.

Toiminnallisen kokonaisuuden ja kokonaisarvioinnin osalta?

2. Vastaako työryhmän tarkastelunäkökulmien analyysi käsitystänne kuntanne tilanteesta?

(vastausvaihtoehdot: kyllä, ei)

Väestökehityksen ja väestörakenteen osalta?

Ei

Taloustarkastelunäkökulmien osalta?

Ei

Yhdyskuntarakennetarkastelun osalta?

Kyllä

Työssäkäynnin, saavutettavuuden ja asioinnin osalta?

Ei

Peruspalvelujen järjestämis- ja tuotantoedellytyksien osalta?

Ei

Elinkeinoitoimen kehittämisen osalta?

Ei

Toiminnallisen kokonaisuuden ja kokonaisarvioinnin osalta?

Ei

3. Mikäli vastasitte edelliseen kysymyksen vaihtoehtoihin EI, niin mikä on oma analyysinne tilanteesta?

Väestöä kuvaavat tunnusluvut on sinänsä oikein johdettu tilastokeskuksen ennusteesta. Keskeistä on, halutaanko väestökehitykseen vaikuttaa esimerkiksi valtion aluepolitiikalla ja lapsiperheiden olosuhteita parantavalla politiikalla ja pystytäänkö siihen vaikuttaa alueiden ja kuntien elinkeino- ja yhdyskuntarakennepolitiikalla. Tällä hetkellä kunnan liikenevät rahat menevät sosiaali- ja terveydenhuollon menoihin eikä tälle elinvoimaa lisäävälle yleiselle toimialalle jää riittävästi resursseja. Paikkakunnan syntyvyys ei ainakaan parane sillä, että se muuttuu itsenäisestä kunnasta suuren kunnan reuna-alueeksi. Perusopetus on järjestettävä lapsille lähipalveluna riippumatta kuntarajoista ja siitä, onko syntyvyys yli vai alle 50 lasta vuodessa.

Työssäkäynnin ja työpaikkaomavaraisuuden tarkasteluun sisältyy tilastoharha. Sosiaali- ja terveydenhuollon työpaikoista suuri osa on siirretty puitelain yhteistoiminta-alueen keskuskaupungin työpaikoiksi, vaikka käytännössä työpaikat sijaitsevat edelleen samoissa peruskunnissa. Tämä vääristää käytetyistä mittareista vedettyjä johtopäätöksiä.

Kuntatalouden ongelmat pystytään hyvin pitkälle ratkaisemaan sosiaali- ja terveydenhuollon oikealla järjestämis- ja rahoitusrakenteella.

4. Mitä edellä todettuja ja mahdollisia muita tarkastelunäkökulmia ja –kriteerejä kuntanne

näkemyksen mukaan tulisi soveltaa tarkasteltaessa kuntaliitoksen tarvetta kuntanne ja

alueenne osalta?

3 Osio: Kuntaliitoksen toteuttaminen kuntien oman selvityksen perusteella tai työryhmän esittämän erityisen kuntajakoselvityksen perusteella

Tässä osiossa esitetyt kysymykset liittyvät mahdollisen kuntaliitoksen tekemisen vaihtoehtoihin

sekä aluerajauksiin.

1. Olisiko kuntanne valmis selvittämään yhdessä muiden kuntien kanssa kuntaliitoksen

toteuttamista työryhmän esittämän erityisen kuntajakoselvityksen sijasta?

KYLLÄ
EI
Ei

Jos edelliseen kysymykseen vastataan KYLLÄ, aukeaa seuraava kysymys:

Mikä olisi se alue, jolla kuntanne näkemyksen mukaan voitaisiin sitä selvittää?

Työryhmä on esittänyt, että alueellisen kuntarakenneselvityksen pohjalta käynnistettäisiin kuntajakolaissa (1698/2009) 4. luvussa tarkoitettu ministeriön kustannuksella tehtävä erityinen kuntajakoselvitys kullakin ehdotetulla alueella.

2. Olisiko kuntanne valmis osallistumaan työryhmän esittämään ministeriön käynnistämään ja kustantamaan erityiseen kuntajakoselvitykseen?

KYLLÄ
EI
Ei

Jos edelliseen kysymykseen vastataan KYLLÄ, aukeaa seuraava kysymys:

Mikä olisi se alue, jolla kuntanne näkemyksen mukaan voitaisiin toteuttaa työryhmän

esittämä erityinen kuntajakoselvitys?

3. Katsooko kuntanne, että osaliitokset olisivat alueellanne tarpeellisia?

KYLLÄ
EI
Ei

Jos edelliseen kysymykseen vastataan KYLLÄ, aukeaa seuraava kysymys:

Millä alueella ja millä tavoin osaliitokset olisivat alueellanne tarpeellisia?

4. Osio: Kuntarakenneuudistuksen toteuttamiskeinoista ja aikataulusta

1. Työryhmä on esittänyt raporttinsa selvitysosassa (selvityksen osa I) kuntauudistuksen

toteuttamistapoja. Mikä on kuntanne näkemys näistä toteuttamistavoista?

- Kuntien itse käynnistämä selvitys
- Ministeriön käynnistämä kuntajakoselvitys
- Kuntaliitosten taloudellinen tukeminen
- Valtionosuusjärjestelmän muuttaminen uudistuksiin kannustavaksi
- Uudistuksen ohjaaminen muutoin kuntien rahoitusjärjestelmän muutoksilla (esim. veropohja)
- Uudistuksen toteuttaminen palvelujen järjestämistä koskevien kriteerien perusteella
- Uudistuksen toteuttaminen velvoittavalla lainsäädännöllä
- Muu, mikä?

2. Mistä ajankohdasta lukien kuntaliitokset voitaisiin toteuttaa alueellanne?

- Vuoden 2013 alusta lukien
- Vuoden 2014 alusta lukien
- Vuoden 2015 alusta lukien
- Vuoden 2016 alusta lukien
- Vuoden 2017 alusta lukien

3. Perustelunne aikataululle

5. Osio: Muutostuki

1. Millaiset valtion muutostuen keinot voisivat edistää uudistuksen toteuttamista omassa

kunnassanne ja alueellanne?

6. Osio: Lisänäkemyksiä

1. Jos haluatte esittää esitettyjen kysymyksiä ohella omia vaihtoehtoisia näkemyksiänne työryhmän selvitykseen, lisätkää se alla olevaan tilaan.

Kuntien tehtävien arviointi ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistaminen on tehtävä ensin.

OSA II. KUNNAN NÄKEMYKSIÄ MUIHIN KUNTAUUDISTUKSEEN LIITTYVIIN HANKKEISIIN

1. Osio: Kuntalain kokonaisuudistus

1. Mitkä ovat kuntanne näkemyksen mukaan kuntalain tärkeimmät uudistustarpeet?

Kuntalain uudistustarpeita voidaan arvioida sen jälkeen, kun on tiedossa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmä ja kuntarakenne.

2. Miten kuntanne näkemyksen mukaan lähidemokratiaa voitaisiin vahvistaa uudistamalla

kuntalain osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia koskevia säännöksiä?

2. Osio: Kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistaminen

1. Mitkä ovat kuntanne näkemyksen mukaan kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän tärkeimmät uudistustarpeet?

Kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistustarve riippuu siitä, mikä tulee olemaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmä. Valtionosuusjärjestelmän tulee taata peruspalvelujen saatavuus ja laatu tasapuolisesti myös verorasituksen suhteen kaikille kansalaisille asuinpaikasta riippumatta.

3. Osio: Kuntien tehtävien arviointi

Valtiovarainministeriö on asettanut 23.11.2011 työryhmän, jonka tehtävänä on osana kuntauudistusta määrittää uusien kuntien tehtävät sekä arvioida mahdollisuudet vähentää kuntien nykyisiä tehtäviä ja velvoitteita. Työryhmä kartoittaa kuntien tehtävät kokonaisuutena ja niiden järjestämistä koskevat velvoitteet. Kartoitus käynnistetään keväällä 2012 ja sen perusteella laaditaan analyysi vuoden 2012 loppuun mennessä.

1. Mitä seikkoja tulisi ottaa huomioon seuraavia asioita arvioitaessa:

Kuntien tehtävien mahdollinen vähentäminen

On mietittävä myös sitä, voiko yhteiskunta tulevaisuudessa tarjota ilmaisia julkisia palveluja siinä määrin kuin tänä päivänä.

Valtion ja kuntien tehtävänjako

Mikäli valtio siirtää kunnille lisää tehtäviä, on rahoitus seurattava mukana.

Määriteltäessä uusien kuntien tehtäviä

4. Osio: Lisänäkemyksiä

1. Jos haluatte esittää esitettyjen kysymyksiä lisäksi kuntauudistukseen liittyen muuta,

lisätkää se alla olevaan tilaan.

Erikoissairaanhoidon ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tulisi järjestää saumattomaksi kokonaisuudeksi mieluiten samaan organisaatioon. Keski-Pohjanmaalla järjestämisalueeseen voisi kuulua nykyisen sairaanhoitopiirin lisäksi myös Pietarsaaren ja Kalajoen seutu. Jatkossa tulisi harkita myös muiden samalla alueella yhteisesti järjestettyjen palvelujen kuuluminen yhteen organisaatioon.

Esitetty kuntarakennemalli ei ole Keski-Pohjanmaalla toimiva useista syistä, joita on lausunnon eri kohdissa käsitelty. Mikäli nykyiset kunnat katsovat tarkoituksenmukaiseksi edellä mainittujen keskeisten sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelyjen lisäksi tehdä kuntaliitoksia esimerkiksi elinvoiman kehittämiseksi, niillä on siihen vapaaehtoisesti mahdollisuus.